AS Blomsterringen Engros
Sanitetsveien 15
2013 Skjetten

Trondheim, 10.03.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/6658

Saksbehandlere:
Jarl Koksvik og Anniken Gjertsen Skonhoft

Vedtak om tillatelse til innførsel om ferskvannsplanter til videre omsetning

Miljødirektoratet gir AS Blomsterringen Engros tillatelse til innførsel av *Azolla filiculoides* (andematbregne), *Pistia stratiotes* (muslingblom), *Ceratophyllum submersum* (vorteblad), *Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjeblom), *Hydrocharis morsus-ranae* (froskebitt), *Najas flexilis* (mykt havfruegras), *Acorus calamus* (kalmusrot), *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Myriophyllum spicatum* (akstusenblad), *Utricularia minor* (småblærerot), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks), *Eleocharis palustris* (sumpsivaks) og *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie), jf. forskrift om fremmede organismer § 6. Tillatelsen gis på bestemte vilkår.

Miljødirektoratet gir ikke tillatelse til innførsel av *Ricciocarpos natans* (svanemat), *Stratiotes aloides* (vassaloe), *Nymphoides peltata* (sjøgull).

1.Om søknaden

Det vises til søknad datert 14.6.2018, brev fra direktoratet av 7.9.2018, samt telefonsamtale vedrørende søknaden den 23.1.2019. Direktoratet beklager lang saksbehandlingstid.

AS Blomsterringen Engros ber om tillatelse til innførsel av 21 arter av ferskvannsplanter for videre omsetning (jf. tabell 1). Formålet med innførselen er grossistsalg til hagesenter og anleggsgartnere. Miljødirektoratet antar at plantene i stor grad skal benyttes utendørs.

Søker skriver at videresalg vil skje til hagesentre og anleggsgartnere som er kjent med problematikken knyttet til eventuell spredning. Som risikoreduserende tiltak har søker pekt på at alle artene vil være merket med pakksedler med henvisning til deres hjemmeside for mer opplysninger om aktsomhet ved omsetning av angitte produkt. Alle innførsler av artene vil gi varsel i fortollingsprogrammet slik at det kan etterprøves og eventuelle avvik kan registreres og behandles. Alle salg av de omsøkte artene er fulgt av et partinummer som sikrer sporbarhet tilbake til søker og deres leverandører.

Tabell 1. Oversikt over omsøkte planter

Vitenskapelig navn	Norsk navn (som oppgitt i søknaden)	Antall
Ricciocarpos natans	Svanemat	1000
Riccia fluitans	Vassgaffelmose	1000
Azolla filiculoides	Andematbregne	1000
Acorus calamus	Kalmusrot	1000
Calla palustris	Myrkongle	1000
Lemna minor	Andemat	1000
Pistia stratiotes	Muslingblom	1000
Spirodela polyrhiza	Stor andemat	1000
Ceratophyllum demersum	Hornblad	1000
Ceratophyllum submersum	Vorteblad	1000
Eleocharis palustris	Sumpsivaks	1000
Elatine triandra	Trefelt evjeblom	1000
Myriophyllum spicatum	Akstusenblad	1000
Stratiotes aloides	Vassaloe	1000
Hydrocharis morsus-ranae	Froskebitt	1000
Najas flexilis	Mykt havfruegras	1000
Utricularia minor	Småblærerot	1000
Nymphoides peltata	Sjøgull	1000
Nymphaea alba	Hvit nøkkerose	1000
Littorella uniflora	Tjerngras	1000
Ranunculus aquatilis	Kystvassoleie	1000

2. Rettslig grunnlag

Formålet med forskrift av 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften), er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1.

Etter forskriften § 6, jf. naturmangfoldloven § 29 første ledd, kreves det tillatelse for innførsel av de omsøkte plantene da de er oppført i vedlegg III, jf. § 7 andre ledd.

Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel for videre omsetning. Eventuell utsetting krever som hovedregel separat tillatelse etter forskriftens § 10. Etter naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a kan utsetting av organismer skje uten særskilt tillatelse dersom det er gitt innførselstillatelse, og formålet med innførselen er utsetting. Det er likevel krav om at aktsomhetsplikten blir overholdt ved utsetting.

Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. nml. § 7. Andre viktige samfunnsinteresser skal også trekkes inn i vurderingen, jf. nml. § 14. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen eller utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd. Vurderingen av om det skal gis tillatelse etter forskriften, skal ikke omfatte hensyn til planters, dyrs

og menneskers liv og helse som ivaretas av smittevernloven og matloven, jf. nml. § 32 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

3. Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har lagt til grunn rapport fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) (2016)[1], vurderinger gjort av Artsdatabanken[2], Fosså 2010[3], samt de internasjonale databasene Global Invasive Species Database (GISD)[4] og Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe (DAISIE)[5] i vurderingene. Miljødirektoratet vurderer at best tilgjengelig kunnskap for de omsøkte artene er benyttet, jf. naturmangfoldloven § 8. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden, med unntak av for arten *Ricciocarpos natans*.

***Ricciocarpos natans* (svanemat)**

Artsdatabanken har vurdert at *R. natans* har potensielt høy risiko med stort invasjonspotensiale, men ukjent økologisk effekt. I følge Fosså[3] er det naturlige utbredelsesområdet for *R. natans* sirkumglobalt i varme tempererte områder. Arten ble først observert i Norge i 1976 i Østfold og er senere funnet nord til nordenden av Øyern ved Lillestrøm[2]. Totalt har arten 12 kjente forekomster i Norge. I Sverige er arten kjent nord til Hälsingland i Norrland (61°51'N). Viktigste spredningsvei er antatt å være trekkende fugl knyttet til vann. Artsdatabanken oppgir at så langt man kjenner til er spredningen effektiv. Man kjenner foreløpig ikke til økologiske effekter av spredning av arten, men dette er heller ikke undersøkt.

Miljødirektoraet registrerer at dette er en fremmed art som overlever i sørlige deler av Norge og at eventuelle endringer i klima vil gjøre at den kan etablere seg også lenger nordover i landet. Spredningen er effektiv, men det er usikkerhet knyttet til effektene av dette som følge av manglende kunnskap.

På grunn av at arten er kjent for å kunne spre seg effektivt vurderes eventuell bruk av *R. natans* i hager og parkanlegg til å medføre økt risiko for spredning til naturen. Inntil økt kunnskap om økologiske effekter av spredning av denne arten foreligger, mener Miljødirektoratet at det er nødvendig å være føre-var (jf. naturmangfoldloven § 9). Det gis derfor ikke tillatelse til innførsel av *R. natans*. Dersom søker har dokumentert kunnskap som viser at de negative økologiske effektene ved eventuell spredning av denne arten er små, kan Miljødirektoratet, etter søknad, gjøre en ny vurdering av om tillatelse til innførsel skal gis.

***Azolla filiculoides* (andematbregne)**

I følge Artsdatabanken er leveområdet til *A. filiculoides* tropisk-subtropisk. Den reproduserer vegetativt ved knoppskyting gjennom sommeren og kan danne relativt store forekomster. Arten er

---

[1] VKM (2016). Assessment of the risks to Norwegian biodiversity from the import and keeping of aquarium and garden pond plants. Scientific Opinion on the Alien Organisms and Trade i Endagered species of the Norwegian Scientific Committee for Food Safety ISBN: 978-82-8259-240-6, Oslo, Norway

[2] https://www.artsdatabanken.no/fremmedearter

[3] Fosså, S.A. 2010. Vurdering av arter i norsk zoohandel og hobby. Akvatiske organismer – planter. Norges Zoohandlers Bransjeforening. 188 s.

[4] http://www.iucngisd.org/gisd/

[5] http://www.europe-aliens.org/default.do

observert i Norge, men overlever normalt ikke vinteren. I Danmark er *A. filiculoides* kjent fra to forbigående forekomster. Artsdatabanken vurderer at arten er for varmekrevende for effektiv etablering i Norge, og at det er lite aktuelt å vurdere *A. filiculoides* som en norsk dørstokkart. Arten er ikke omtalt i GISD- eller DAISIEbasene.

På grunnlag av Artsdatabankens vurdering mener Miljødirektoratet at det er lite sannsynlig at arten vil kunne etablere seg i Norge og i et slikt omfang at den vil kunne få uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det gis tillatelse til innførsel av *A. filiculoides*.

***Pistia stratiotes* (muslingblom)**
I henhold til GISD databasen krever *P. stratiotes* et temperert klima med optimal veksttemperatur på 22-30ºC. Det er beskrevet at arten kan overleve "ekstremtemperaturer" på 15 og 35ºC. I følge DAISIE-basen er nærmeste kjente etablering i Ungarn og Portugal. Artsdatabanken har vurdert at det ikke er sannsynlig med en etablering i Norge de nærmeste 50 år. På flere nettsteder er det beskrevet at arten må oppbevares innendørs, gjerne i drivhus med ekstra lys, om den skal overleve vinteren i Nord-Europa.

Miljødirektoratet vurderer at temperaturtoleransen gjør at det er lite sannsynlig at arten, under dagens klima, vil kunne etablere seg i norsk natur. En innførsel vil derfor trolig ikke medføre uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det gis dermed tillatelse til innførsel av *P. stratiotes*.

***Ceratophyllum submersum* (vorteblad)**
VKM oppgir at hovedutbredelsesområdet til *C. submersum* er sentrale deler av Europa, men arten forekommer også i Nord-Afrika, mitdre deler av Afrika, østover til sørlige deler av Russland og Kasakstan[1]. I Skandinavia er arten registrert i Danmark, Sverige og Finland. Arten har etablert seg helt sør i Sverige, men den er sjelden og forekommer kun i få lokaliteter. I Sverige ble den registrert første gang i Skåne i 1779 og i Finnland i 1966. Til tross for at forekomstene har vært kjent lenge, har ikke populasjonene spredt seg og vurderes fortsatt som sjeldent forekommende. VKM beskriver at arten ikke er kjent som invasiv og det er ikke kjent at den har negativ påvirkning på lokalt forekommende biodiversitet. De konkluderer med at *C. submersum* har lav risiko for uheldige følger med høy grad av sikkerhet. Arten er ikke omtalt i hverken DAISIE- eller GISDbasen.

På grunnlag av VKMs vurdering, mener Miljødirektoratet at risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet ved innførsel er liten. Det gis tillatelse til innførsel av *C. submersum*.

***Stratiotes aloides* (vassaloe)**
Arten er vanlig i søndre og midtre deler av Sverige og nord til Nord-Finland. Den er også vanlig forekommende i Danmark. I følge Artsdatabanken er *S. aloides* satt ut i dammer i Østfoldområdet på 1990-tallet. Det foreligger også en eldre observasjoner fra Ofoten (1776), men det finnes ingen belegg knyttet til denne. Artsdatabanken behandler arten som en fremmed art.

Klimatisk og hydrologisk har arten et potensial til å kunne etablere seg i alle fylker nord til Troms[2]. I Norden finnes stort sett bare hunnplanter og spredningen skjer vegetativt. Dette medfører at spredningspotensialet i vassdrag er stort. Arten vurderes av Artsdatabanken til å utgjøre en potensielt høy økologisk risiko. Den kan danne kompakte bestander (flytende matter) som fortrenger og skygger ut andre planter og som kan endre forholdene for også andre vannlevende

organismer. Arten skiller ut allelopatiske forbindelser som virker negativt inn på planteplanktonsamfunnet i innsjøer.

I henhold til Fosså[3] er omfanget av innførsel til Norge ukjent. Det meste av importen skjer trolig gjennom hageplantebransjen.

Miljødirektoratet vurderer at dette er en art som har stort potensiale til å kunne etablere seg i Norge og at den vil kunne få uheldige følger for biologisk mangfold. Spredningsrisikoen og fare for uheldige økologiske konsekvenser vil øke ved økt import og økt bruk i hagebransjen. Miljødirektoratet gir ikke tillatelse til import av *S. aloides*.

***Nymphoides peltata* (sjøgull)**
I henhold til Artsdatabanken er sjøgull (*N. peltata*) opprinnelig forekommende i Mellom-Europa og Asia. Arten finnes imidlertid etablert i Sverige og i Danmark. Alle forekomster i Sverige antas å stamme direkte fra utplantinger. Den ansees nå som en problemplante i flere områder innenfor Mälarvassdraget, hvor den stedvis dekker store deler av vannoverflata og har negativ betydning for biologisk mangfold og økosystemet for øvrig. Massebestand er observert i innsjøen Väringen.

I Norge er arten utsatt i dammer i Østfold og spredte seg noe derfra på 1970-tallet. Artsdatabanken skriver at: *"Dersom arten introduseres til større vassdrag i Norge, antar vi at den, på grunn av utløpere, vil kunne spres fort og danne store bestander på de lokalitetene den eventuelt etableres innen, og nedstrøms disse, dvs. følge samme mønster som i Sverige. Kommer den først inn i et gunstig vassdrag vil det sannsynligvis være vanskelig å bli kvitt den*".

Artsdatabanken vurderer at invasjonspotensialet foreløpig er begrenset i Norge, men at dette er en art som raskt kan bli et problem dersom den får ordentlig fotfeste. Blant dokumenterte negative økologiske effekter er redusert lystilgang for andre organismer, fortrenging av hjemlige arter og endring i næringssyklusen.

Artsdatabanken vurderer at *N. peltata* har høy risiko for norsk natur med en kombinasjon mellom et begrenset til moderat invasjonspotensial og en moderat negativ økologiske effekt. I Sverige er arten ansett som en problemplante og Artsdatabanken vurderer at det ikke er utenkelig at et tilsvarende scenario kan inntreffe i Norge.

Planten regnes som invasiv i Sverige.

Miljødirektoratet støtter seg til Artsdatabankens vurdering av at arten har høy risiko for biologisk mangfold. En eventuell spredning til et større vassdrag vil kunne få store uheldige økologiske effekter og som det vil være vanskelig å iverksette tiltak mot. Det gis ikke tillatelse til innførsel av *N. peltata*.

***Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjeblom), *Hydrocharis morsus-ranae* (froskebitt) og *Najas flexilis* (mykt havfruegras)**
Disse fire artene står alle oppført på Norsk Rødliste (2015). I dette ligger at de er truet eller nært truet i Norge. VKM har konkludert med at import av rødlistede arter vil kunne ha uheldige følger for biologisk mangfold i Norge[1]. Potensielt kan de overføre gener og dermed ødelegge lokalt tilpassede

genotyper. VKM har allikevel valgt å klassifisere rødlista arter med lav risiko med tanke på eventuelle negative effekter importerte individer vil kunne få på norske økosystem og arter. Dette fordi det vurderes at det er svært lite sannsynlig at rømte planter vil komme i kontakt med norske forekomster av de rødlista artene på en slik måte at uønska genoverføringer vil forekomme.

Miljodirektoratet baserer seg på VKMs vurdering og anser risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet ved innførsel som liten. Det gis tillatelse til innførsel av *Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjeblom), *Hydrocharis morsus-ranae* (froskebitt) og *Najas flexilis* (mykt havfruegras).

***Acorus calamus* (kalmusrot), *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Myriophyllum spicatum* (akstusenblad), *Utricularia minor* (småblærerot), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks), *Eleocharis palustris* (sumpsivaks) og *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie)**
Alle disse 11 artene finnes allerede i Norge. De står ikke på rødlista over trua arter. Individer fra disse artene, som eventuelt kommer på avveie, vil utvilsomt overleve i norsk natur. VKM har på generell basis gjort en vurdering med hensyn på risiko for overføring av gener fra importerte planter som allerede finnes i Norge og som spres til populasjoner i naturen. VKM vurderer at selv om rømlinger vil overleve, så er sannsynligheten for at de skal komme i kontakt med stedegne individer på en slik måte at gener utveksles, liten.

Miljødirektoratet baserer seg på VKMs vurdering og anser risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet ved innførsel som liten. På denne bakgrunn gis det tillatelse til innførsel av *A. calamus* (kalmusrot), *C. palustris* (myrkongle), *L. minor* (andemat), *S. polyrhiza* (stor andemat), *C. demersum* (hornblad), *M. spicatum* (akstusenblad), *U. minor* (småblærerot), *N. alba* (hvit nøkkerose), *L. uniflora* (tjernaks), *E. palustris* (sumpsivaks) og *R. aquatilis* (kystvassoleie).

4. Utsetting
Søknaden gjelder fra søkers side kun for innførsel. I henhold til naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a, kan utsetting av organismer som er innført med tillatelse etter naturmangfoldloven § 29 første ledd med sikte på utsetting, skje uten særskilt tillatelse, dersom aktsomhetsplikten blir overholdt.

Det vurderes at det er liten grunn til å anta at utsetting av følgende arter i hagedam vil ha negative effekter på biologisk mangfold: *Acorus calamus* (kalmusrot), *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Ceratophyllum submersum* (vorteblad), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks) og *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie). Utsetting i hagedam av disse artene kan dermed skje uten særskilt tillatelse. Aktsomhetsplikten må overholdes av den enkelte bruker, jf. naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a, jf. § 28. Det understrekes at hagedam er definert i forskrift om fremmede organismer som: *kunstig dam hvor organismer holdes utelukkende for prydformål, som er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og som er innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag*, jf. § 4 d).

For de øvrige omsøkte plantene kreves tillatelse for utsetting, jf. forskriftens § 10.

Miljødirektoratet viser for øvrig til at virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller

utsetting av fremmede organismer, skal etablere og dokumentere internkontroll, jf. forskriften § 26. Dette betyr bl.a. at virksomheten skal ha rutiner for å sikre at krav i forskriften og tillatelser blir overholdt, rutiner for å følge opp avvik og for å hindre gjentagelse av avvik, rutiner for å sikre at ansatte har kunnskap om og overholder vilkår gitt i tillatelser og at opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt. Internkontrollrutiner vil bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer fritar ikke for krav etter annet regelverk, som krav til plantehelse under matloven.

6.Vedtak

Miljødirektoratet gir AS Blomsterringen Engros tillatelse til innførsel av *Azolla filiculoides* (andematbregne), *Pistia stratiotes* (muslingblom), *Ceratophyllum submersum* (vorteblad), *Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjeblom), *Hydrocharis morsus-ranae* (froskebitt), *Najas flexilis* (mykt havfruegras), *Acorus calamus* (kalmusrot), *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Myriophyllum spicatum* (akstusenblad), *Utricularia minor* (småblærerot), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks), *Eleocharis palustris* (sumpsivaks) og *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie).

Det gis ikke tillatelse til innførsel av *Ricciocarpos natans* (svanemat), *Stratiotes aloides* (vassaloe), *Nymphoides peltata* (sjøgull).

Innførte eksemplarer av følgende arter kan settes ut i hagedam uten særskilt utsettingstillatelse, jf. naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a: *Acorus calamus* (kalmusrot), *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Ceratophyllum submersum* (vorteblad), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks) og *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie). Aktsomhetsplikten skal overholdes ved utsetting, noe AS Blomsterringen plikter å orientere sine kunder om.

Øvrige omsøkte arter trenger utsettingstillatelse.

Tillatelsen til innførsel gis på følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder til 01.06.2021
2. Tillatelsen gjelder 1000 individer innenfor hver art, jf. tabell 1
3. AS Blomsterringen Engros informerer sine kunder om søknads- og aktsomhetsplikten

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte	Raoul Bierach
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO